

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Redakcja i Administracja: JAGIELLOŃSKA 3,
Telefon 99. Czynne od godz. 9—3 ppół.
Naczelną redaktora przyjmuje od 2—3 ppół.
Redaktor działu gospodarczego przyjmuje
od 8—9 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Konto czekowe P. K. O. 80.750.
Drukarnia — ul. św. Ignacego 5. Tel. 893.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetry tekstowy—30 gr., za tekstem—10 gr., ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. (za wiersz petiowy) i kilka reklam nadane—35 gr. (za wiersz redakcyjny), dla poszukujących pracy—50% zniżki, ogł. zagraniczne—50% drożej, ogł. cyfrowe i tabelowe o 20% drożej, ogł. z zastrzeżeniem miejsca 10% drożej. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy na IV stronie 10-cio łamowy. Terminy druku ogłoszeń mogą być przez administrację dowolnie zmieniane.

Polityka p. Zielensa.

Ostatnie posunięcia lotewskie-go ministra Spraw Zagranicznych Zielensa, które zdają się wprowadzać ogólny przewrót w ukształtowaniu się stosunków politycznych nad Bałtykiem są dotychczas głównym obiektem zainteresowania prasy lotewskiej.

Codziennie prawie na łamach większości lotewskich dzienników znajdują się poważne artykuły, które w rzeczowych i wyczerpujących wywodach wykazują szkodliwość nowego kursu w lotewskiej polityce zagranicznej.

Między innymi zabiera w tej sprawie głos redaktor Tygodnika Polskiego — jedyne pisma polskiego, wychodzące na Łotwie p. Mateusz Nówna, który pisze, co następuje:

„Tak się dziwnie jakoś ułożyły stosunki na Łotwie, że chociaż premierem gabinetu jest minister Spraw Wewnętrznych Skujenich, w istocie na plan pierwszy wybija się i zaprzęta uwagę wszystkich nie polityka prezydenta ministrów, lecz ministra Spraw Zagranicznych p. Zielensa.

Ruchliwy i energiczny ten minister swoim programem politycznym, swoimi częstokroć zgola niespodziewanymi posunięciami narzucił wszystkim konieczność zwrócenia baczonej uwagi na tę dziedzinę, dla której naogół masy wykazują mniejsze zrozumienie i mniejsze zainteresowanie t. j. dziedzinę polityki zagranicznej.

Istotnie program min. Zielensa jest tego rodzaju, że jaknajwyżej bezpośrednio interesować musi każdego obywatela Łotwy. Znany program zbliżenia gospodarczego i politycznego z Rosją gdyby został urzeczywistniony, t. j. gdyby istotnie Łotwa związała się z Rosją gospodarczo, a w zamian odjęła się politycznie od ogółu państw zachodnich, a nawet reszty państw bałtyckich, spowodowałby tak daleko idące zmiany w układzie wewnętrznych stosunków Łotwy, iż trudno dziwić się, że sprawy zagraniczne przeważają zarówno w dyskusjach prasy jak dyskusjach w łonie stronnictw.

Ostatnie tygodnie a nawet i dni znów przyniosły szereg faktów, które w opinii lotewskiej wywołały żywe poruszenia. A więc przede wszystkim sprawa nieszczonego traktatu handlowego z Sowiecami. Traktat ten, o którym min. Zielens sądził zapewne, że będzie jego najwspanialszym dziełem, gdyż ożywi przemysł lotewski, zmniejszy bezrobocie i wzmoże tranzyt kolejowy i portowy, traktat ten właśnie napotkał na jaknajbardziej zdecydowany i gorący sprzeciw czynników, którym trudno odmówić znajomości rzeczy i prawa wyrażania głosu w tych sprawach. W tym tu na myśli obszerny memoriał ogłoszony w prasie, a wyrażający opinię o traktacie handlowym sowiecko-lotewskim pięciu najpoważniejszych organizacji przemysłowo-handlowych Łotwy, mianowicie: ryskiego komitetu giełdowego, izby handlowo - przemysłowej, związku kupców lotewskich, związku przemysłowców i rzemieślników lotewskich i związku właścicieli linii okrętowych. Wszystkie te organizacje wypowiadają się stanowczo przeciwko zawieraniu traktatu handlowego z Rosją w tej formie, w jakiej został on podpisany,

gdyż wymienione organizacje nie wierzą, aby Sowieci istotnie wypełnili zobowiązania, jakie na nich traktat ten nakłada. Mamy więc tu do czynienia z niesłychanie rzadkim wypadkiem, że rząd chce zawrzeć traktat handlowy, przeciwko któremu jaknajgorzej występują ci, w których interesie właśnie rząd traktat ten zawarć zamierza.

Z drugiej strony Łotwa, przyznając Rosji specjalne ulgi celne wzamian za przewidziane w traktacie zamówienia dla Łotwy, może stanąć jeszcze przed jedną komplikacją, mianowicie, że wszystkie państwa, które do tej pory zawarły traktat handlowy z Łotwą mogą obecnie zażądać zmiany swoich traktatów i domagać się takich samych przywilejów jakie otrzymała Rosja. Gdyby do tego doszło cała polityka handlowa Łotwy musiałaby ulec gruntownej zmianie, co oczywiście odbiłoby się dotkliwie na interesach handlu i przemysłu lotewskiego.

Pierwsze oznaki w tym kierunku już się pojawiają. Już odbywa się wymiana zdań między Finlandią a Łotwą, w sprawie traktatu handlowego, Finlandja bowiem nie zamierza uznać specjalnego uprzywilejowania handlowego dla Rosji. Nie wykluczone jest, że prócz Finlandji zażąda zmiany traktatu handlowego z Łotwą i Ameryka i Anglia, nie mówiąc o szeregu innych państw.

W ten sposób min. Zielens staje w obliczu poważnych trudności wywołanych tem, że w swojej polityce omal wyłącznie chciał uzależnić los Łotwy od porozumienia z Sowiecami. Okazuje się jednak, że chociaż Łotwa jeszcze nic od Rosji nie otrzymała i kto wie czy wogóle coś otrzyma, już zaczyna odczuwać ujemne skutki w stosunkach z innymi państwami.

Tak się przedstawia doraźne żniwo polityczne min. Zielensa w dziedzinie ekonomicznej. Nie lepiej dzieje się w dziedzinie politycznej. Oziębienie stosunków z Estonją z powodu właśnie tejże polityki w stosunku do Sowieców jest faktem aż nadto widocznym. Obecnie odsuwa się od Łotwy i Finlandja, która w żadnym razie nie podziela wiary lotewskiego ministra spraw zagranicznych, że tylko rzucenie się w objęcia Rosji Sow. może wyzwolić państwa bałtyckie od kłopotów politycznych i ekonomicznych. W tym stanie rzeczy min. Zielens próbował przynajmniej nawiązać jakieś bliższe stosunki z Litwą i pojechał w tym celu do Kowna, gdzie konferował z premierem litewskim Waldemarsem. Ale i ta przejażdżka nie dała żadnych pozytywnych rezultatów. Nie dała zaś dlatego, że po pierwsze—obecny rząd litewski wcale nie jest usposobiony przychylnie dla rządu bolszewickiego a z drugiej strony dlatego, że Litwa nie uregulowała jeszcze swoich stosunków z Polską. Oczywiście, że min. Zielens będąc w Kownie, musiał wybrać: albo stanąć po stronie Litwy, to znaczy stanąć przeciwko Polsce, albo wogóle uchylić się od popierania uroszczeń litewskich w sprawie Wilna, aby niepotrzebnie nie narażać Łotwy. Rzecz prosta, że min. Zielens musiał wybrać to drugie, ale to też w rezultacie spotkanie kowieńskie nie wpłynęło nic na poprawę sytuacji politycznej Łotwy. Obaj ministrowie

Z obrad konferencji Unii Międzyparlamentarnej.

Uznanie dla ministra Zaleskiego.

PARYŻ, 31.VIII (Pat). W uzupełnieniu sprawozdania z ostatniego dnia obrad konferencji Unii Międzyparlamentarnej zaznaczyć należy, że w kwestji kodyfikacji międzynarodowego prawa publicznego przemawiał również delegat niemiecki Schöcking. Mówca wskazywał na nadzwyczaj dodatnią rolę odegraną przez ministra Zaleskiego w charakterze referenta komisji rzeczoznawców Rady Ligi Narodów, która to komisja opracowała szereg kwestyj nadających się obecnie do kodyfikacji. Mówca podkreślił wysoko postępowe stanowisko zajęte przez min. Zaleskiego w wzmiankowanym referacie, który minister zalecał przedstawić konkluzji rzeczoznawców pełnemu Zgromadzeniu Ligi rozpoczynając od dnia 5 września.

Imieniem delegacji polskiej zabrał głos sen. Posner. Mówca wyraził ubolewanie z powodu powolnego tempa prac Ligi Narodów nad kodyfikacją międzynarodowego prawa publicznego i nalegał na konieczność możliwie szybkiego opracowania kodeksu tego prawa twierdząc, iż idee, na podstawie których kodyfikacja ta może być dokonana, dojrzały już zupełnie.

Przemówienie sen. Posnera, wygłoszone z pamięci w doskonałym języku francuskim, wywarło niezwykle dodatnie wrażenie na obecnych, którzy nagrodzili je długotrwałymi oklaskami.

Wznowienie rokowań z Z.S.S.R.

MOSKWA, 31. VIII. (Pat). Izwiestja ogłaszają komunikat Narcomindiełu p. t. „Likwidacja incydentu w związku z zabójstwem towarzysza Wojkowa z Narodowego Komisarjatu Spraw Zagranicznych”, który stwierdza, że powrócił do Moskwy poseł polski Patek i dn. 26 b. m. miał z towarzyszem Cziczerinem dłuższą rozmowę. Wobec tego, że punkty sporne, które wynikły w związku z zabójstwem przedstawiciela Z. S. S. R. w Polsce tow. Wojkowa zostały pomyślnie rozwiązane ku zadowoleniu obu stron, Komisarjat Spraw Zagranicznych uważa incydent ten za zlikwidowany.

W związku z tem w najbliższych dniach będą wznowione rokowania w sprawie paktu o nieagresji i w sprawie umowy handlowej między Z. S. S. R. a Polską. (Zlikwidowanie incydentu w związku z zabójstwem posła Wojkowa miało miejsce już w lipcu roku bieżącego. Przep. Red.).

Rokowania handlowe polsko-lotewskie.

GDANSK. 31. 8. (Pat). „Baltische Presse” donosi z Rygi, iż w toku rokowań handlowych polsko-lotewskich, omówiono wszystkie kwestje o charakterze ogólnym, przewidywanym polski system kontyngentowy ograniczający import produktów lotewskich do Polski.

Delegacja polska oświadczyła, że ograniczenia te mogą być łagodzone tak dalece, że Łotwa będzie mogła eksportować swe produkty do Polski w miarę zapotrzebowania w Polsce.

Na posiedzeniu plenarnem delegacja polska przedłożyła pisemną propozycję.

Przebieg pierwszego posiedzenia wykazuje, że po obu stronach panuje całkowita dążność do osiągnięcia porozumienia.

Ile kosztowała obrona Sacco i Vanzettiego.

NOWY YORK, 31.VIII (Pat). Według oświadczenia Pelicaniego skarbnika komitetu obrony Sacco i Vanzettiego w Bostonie, 7-letnie wysiłki prowadzone w celu ocalenia Sacco i Vanzettiego kosztowały zgórą 350.000 dolarów.

Największą część tej sumy t. j. 6.000 dolarów złożyli komuniści Stanów Zjednoczonych, 1.000 dolarów, które miała nadesłać III Międzynarodówka — nie otrzymano. Pelicani zaznaczył, że najważniejszymi ofiarodawcami byli socjaliści.

Polak zwyciężcą na igrzyskach w Rzymie.

RZYM, 31.VIII. (Pat.) Na odbywających się tu igrzyskach akademickich, w biegu na 3.000 metrów pierwsze miejsce zajął Polak Jaworski.

Lot Londyn—New-York.

LONDYN, 31. 8. (Pat). Pułkownik Minchin w towarzystwie kapitana Hamiltona i księżniczki Wertheim, odleciał dziś o godz. 7-mej min. 30 rano na monopolanie do Nowego-Yorku. Przed odlotem monopolanu arcybiskup Cardiffu odprawił pod skrzydłami samolotu nabożeństwo.

Księżniczka oświadczyła, że jest przekonana, iż doleci do Ameryki, przyczem dodała, że w czasie lotu będzie prawdopodobnie pomagała w kierowaniu aparatem. Samolot zabrał ze sobą 800 galonów benzyny i żywności na 2 dni.

wie rozjechali się bez osiągnięcia jakichkolwiek rzeczowych wyników w kierunku istotnego zbliżenia Łotwy i Litwy.

Jak dotychczas, więc trzeba przyznać, że polityka min. Zielensa nie odnosi sukcesów. Zapatrzenie się na Rosję, chęć pominięcia Polski jako państwa, które na wschodzie Europy jest jednym z czynników decydujących o rzeczywistym ugruntowaniu ładu i pokoju — spowodowały, że Łotwa coraz bardziej zaczyna odczuwać wokoło siebie pustkę, nikt bowiem nie chce jej towarzyszyć w wiązaniu swego losu z tak niepewnym i niebezpiecznym dla małych państw sprzymierzeńcem, jakim jest Rosja Sowiecka“.

Z Rosji Sowieckiej.

Katolicki klasztor na muzeum sowieckie.

CHARKOW, 31.VIII. (kor. wł.). Rada Komisarzy Ludowych Ukrainy sow. przeznaczyła na muzeum historyczne były klasztor bosych karmelitów w Berdyczowie. Klasztor ten został w r. 1630 ufundowany przez wojewodę Janusza Tyszkiewiczca. W jednym z budynków tego klasztoru już od kilku miesięcy mieści się socjalistyczno-ekonomiczne muzeum Ukrainy sow.

Telefoniczne połączenie Mińsk—Warszawa.

MIŃSK, 31.VIII (kor. wł.). W rejonie Kojdanowo przez odnośny wydział Ludowego Komisarjatu Poczt i Telegrafów są prowadzone roboty mające na celu połączenie przewodów telefonicznych z Mińska z telefonicznymi przewodami polskimi. Prace te mają być ukończone w dniach najbliższych. Jeszcze w tym tygodniu mają się przeprowadzać próbne rozmowy pomiędzy Moskwą a Warszawą i Mińskiem a Warszawą.

Aeroplan „Sacco i Vanzetti“.

MOSKWA, 31.VIII (kor. wł.). Prezydium Osoawjachimu Z.S.S. R. w celu uczczenia pamięci straconych anarchistów włoskich Sacco i Vanzetti, postanowiło ufundować aparat lotniczy ich imienia.

Sowiecka hodowla małą.

MOSKWA, 31.VIII (kor. wł.). W tych dniach przybyła do m. Suchum na wybrzeżu Czarnego morza cłbrzymi transport małą. Transport ten jest przeznaczony do sow. hodowli małą w Suchumie. Jest ona jak zapewniają „Izwiestja” największą hodowlą małą w całym świecie. Mały mają być przeznaczone dla różnych doświadczeń naukowych w stylu Woronowa i Szejnacha.

Skutki powodzi na Dalekim Wschodzie.

MOSKWA, 31.VIII (kor. wł.). Szkody wyrządzone powodzią we wsiach i miastach sow. Dalekiego Wschodu według dokonanych obliczeń przekraczają kwotę 12 i pół mil. rubli. Na doraźną pomoc ofiarom powodzi sow. Czerwony Krzyż przesłał 10 tys. rubli.

26 osób aresztowanych pod zarzutem szpiegostwa.

MOSKWA, 31.VIII. (Pat.) Aresztowano w Leningradzie 26 osób pod zarzutem uprawiania szpiegostwa na rzecz Anglii. Osoby te zostały podobno zorganizowane już w r. 1921 przez kapitana angielskiego Boy'a. Rozprawa sądowa przeciw wymienionym osobom rozpocznie się już 2 września.

„IZWIESTJA” ZNAJĄ TAJEMNICĘ GEN. ZAGORSKIEGO.

„Epoka” podaje: w Nr. „Izwiestij” z dnia 27 b. m. znajdujemy korespondencję p. Bratina z Warszawy p. t. „Nie bajka, a rzeczywistość”, zawierającą dokładny opis i wytłumaczenie zniknięcia gen. Zagorskiego według danych „śledztwa, przeprowadzonego przez prasowe koła polityczne w Polsce“.

Relacja ta zawiera po części ogłoszone już w „Gazecie Warszawskiej Porannej” i w „Rzeczypospolitej” fantastyczne wiadomości, a po części i nowe, nie podane dotąd w prasie prawicowej szczegóły, wymieniając przytem osoby, grające rzekomo rolę w tej sprawie.

Ciekawe, że „Izwiestja” sowieckie są w tak bliskich stosunkach z prawicą polską, iż ta ostatnia powierza im swoje największe tajemnice, jak np. wyniki śledztwa na własną rękę. Po przeczytaniu fantazji p. Bratina, doprawdy nie wiadomo, kto prowadził owe „prywatne śledztwo”, czy agenci Związku Ludowo-Narodowego, czy rosyjskiej partji komunistycznej.

Kłęska Litwinów w Kłajpedzie.

BERLIN, 31. 8. (Pat). Cała prasa tutejsza podaje obszerny sprawozdanie z wyników wyborów w Kłajpedzie, podnosząc z radością zwycięstwo żywołu niemieckiego. Tymczasowe wyniki wykazują, że Litwini uzyskali zaledwie 15—20%.

Wyniki wyborów.

PARYŻ, 31. VIII. (Pat). Według doniesień Biura Wolfa z Kłajpedy, tymczasowy wynik wyborów przedstawia się jak następuje: Uprawnionych do głosowania 20.100. W wyborach brało udział 14.591 osób t. zn. 73%. Na poszczególne partje przypada: Kłajpedzka Partja Ludowa — 8.538, Partja Rolników — 740, socjaliści — 1.349, komuniści — 2.291, Partja Ochrony Waloryzacji — 88, litewskie partje razem — 1.230.

Incident wyborczy.

BERLIN, 31. VIII. (Pat). Biuro Wolfa donosi z Kłajpedy, że na zgromadzeniu przedwyborczym niejaki Petereld, który w swoim czasie zamordował wachmistra niemieckiego Heidemana i uwolniony następnie został przez sąd wojenny, został spoliczkowany przez kilku młodych ludzi w chwili, gdy chciał przemawiać po litewsku.

Polskiego T-wa Krzewienia Wiedzy Handlowej i Ekonomicznej

INSTYTUT NAUK

HANDLOWO - GOSPODARCZYCH W WILNIE

pod dykcją Jana Lachowicza.

Koedukacyjny Zakład Naukowy dla osób, które ukończyły co najmniej 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej.

Kurs nauk 2-letni. Początek lekcji — dnia 15 września 1927 r.

Informacje i zapisy w Sekretarjacie Instytutu, czynnym codziennie od g. 9 do 15 i od 17 do 19-ej. Adres tymczasowy: ul. Biskupia 12, lokal Szkoły Handlowej Męskiej. 5016—G

Koszulki, spodeńki, pantofle, szarwary gimnastyczne,

ubrania harcerskie oraz przyrządy szkolne PO CENACH KONKURENCYJNYCH poleca w wielkim wyborze

DOM SPORTOWY Ch. DINCES, ulica WIELKA 15, telefon 10—46.

Życie białoruskie.

Praga o Stankiewiczzu.

(Oświadczenie organizacji „Białoruski Sialanski Sajuz” w Pradze Czeskiej w sprawie „rewolucyj” d-ra Jana Stankiewiczza).

Celem dobitniejszego zilustrowania kwestji stosunku macierzystej organizacji Białoruskiego Związku Włościańskiego w Pradze Czeskiej do rozłamu w filji wileńskiej tegoż Związku, wywołanego aktem samowolnym d-ra Jana Stankiewiczza, która to sprawa poruszyła się po bieżnie na łamach naszego pisma onegdaj, w artykule p. t. „Zmiana sytuacji w „Białoruskim Sialanskim Sajuzie”, (Nr. 195 z dnia 28-VIII r. b.), podajemy niżej in extenso oświadczenie merytoryczne Białoruskiego Związku Włościańskiego w Pradze, podpisane przez prezesa tamtejszego Związku — inż. W. Ławskiego i sekretarza tegoż — A. Orsę.

„Ostatnie wypadki w krajowej organizacji Białoruskiego Związku Włościańskiego — brzmi komunikat — jak to widać z informacyj prasowych, niejednemu nasunęły przypuszczenia, iż akcja grupy, skupionej dookoła jednodniówki „Narod”, zostaje prowadzoną za wiadomością, a nawet z polecenia Białoruskiego Związku Włościańskiego w Pradze.

Gwoli stwierdzenia istotnego stanu rzeczy uważamy za wskazane podać do publicznej wiadomości co następuje:

Białoruski Związek Włościański w Pradze założony został w roku 1922 i w pierwszym okresie swej egzystencji prowadził akcję przygotowawczą, mającą na celu rozpowszechnienie jego ideologii zarówno w kraju jako też zagranicą.

Jesienią roku 1925 odbyła się w Pradze Czeskiej konferencja przedstawicieli Białoruskiego Związku Włościańskiego z posłem na Sejm Polski obyw. Jaremczem, w rezultacie której założono organizację Biał. Związku Włościańskiego w kraju.

Akcja grupy, skupionej dookoła jednodniówki „Narod”, a kierowanej według informacji prasy przez członka Biał. Związku Włościańskiego w Pradze obyw. J. Stankiewiczza prowadzona jest bez wiadomości, a tembardziej zgody Biał. Związku Włościańskiego w Pradze.

Biał. Związek Włościański w Pradze uważa za szkodliwe dla rozpowszechnienia idei zorganizowania się włościaństwa białoruskiego wszelkie rozłamy i zatargi w łonie kierownictwa tą lub inną grupą Biał. Związku Włościańskiego.

Biał. Związek Włościański w Pradze nawołuje wszystkich obywateli — Białorusinów, którzy żyją dobrze swemu narodowi, by się skupili w jedną mocną organizację Biał. Związku Włościańskiego, odrzucając wszelkie ambicje osobiste i sprzeciżki, których tak sporo niestety, posiadają Białorusini.

Przy tej okazji zaznaczamy, że Białoruski Związek Włościański w Pradze dąży do całkowitej niepodległości Białorusi, odrzuca wszelkie możliwe orientacje, oraz jest głęboko przekonany, iż źródło siły kryje się tylko w ludzie białoruskim, w białoruskim włościaństwie.

Przez organizację klasową i świadomość włościańską d. świadomości i organizacji narodowej, do lepszej doli, do wolności rodzimej Białorusi.

Z powyższego komunikatu, który zarazem stanowi credo partyjne Białoruskiego Związku Włościańskiego w Pradze, widać, że Białoruski Związek Włościański w Pradze uważa za szkodliwe dla rozpowszechnienia idei zorganizowania się włościaństwa białoruskiego wszelkie rozłamy i zatargi w łonie kierownictwa tą lub inną grupą Biał. Związku Włościańskiego.

Przez organizację klasową i świadomość włościańską d. świadomości i organizacji narodowej, do lepszej doli, do wolności rodzimej Białorusi.

Białoruski Związek Włościański w Pradze, na którego autorytet i poparcie d-r J. Stankiewicz stał się w swej akcji powoływał, akcję tę potępia i wyraża się wszelkimi kontaktami ze wspomnianym działaczem białoruskim.

K. Smreczyński.

Inspekcja pracy w Polsce.

Na podstawie jednolitej ustawy o inspekcji pracy z dn. 14-go lipca 1927 r. nastąpi zniwelowanie różnic w trzech b. zaborach w zakresie inspekcji pracy.

Rozporządzenie z dn. 14 lipca 1927 r. należy rozpatrzyć na tle ustaw o inspekcji pracy, obowiązujących w państwach zachodnich i na tle naszego dotychczasowego ustroju prawnego-administracyjnego w tym zakresie. Omawiane rozporządzenie opiera się na doświadczeniach innych krajów, a w stosunku do dawnych naszych ustaw wprowadza nowy typ postępowania i częściowo ustrój organizacyjny urzędów inspekcji. Jeśli chodzi o zakres działalności inspekcji pracy to w ustawodawstwach europejskich zakres działalności inspekcji pracy obejmuje albo tylko czynności nadzorcze nad przestrzeganiem przepisów z dziedziny ochrony i bezpieczeństwa pracy, albo oddaje również w ręce inspekcji pracy funkcje rozjemcze. W Anglii istnieje wyraźny zakaz mieszania się inspektorów do zatargów między robotnikami i pracownikami — tam inspektor pracy czuwa tylko nad warunkami bezpieczeństwa i higieny — inaczej jest we Francji, w Niemczech, Austrii. U nas rozporządzenie z dn. 14 lipca 1927 r. zakres działalności inspektora pozostawia ten sam — jaki dotychczas istniał, a więc z jednej strony inspekcja posiada czynności nadzorcze, z drugiej zaś czynności rozjemcze przy zatargach. Według rozporządzenia z dn. 14 lipca r. b. inspekcji pracy podlegają wszystkie zakłady zatrudniające pracowników najemnych, ponadto warsztaty przy szkołach zawodowych i w pewnym zakresie zakłady zatrudniające więźniów, zakłady kolejowe, prowadzone przez przedsiębiorców prywatnych oraz hurtnictwo.

Zarządzenia swoje inspektor pracy wydaje w formie nakazu w toku instancji do okręgowego inspektora pracy, a następnie do ministra pracy i opieki społecznej; inne postępowanie przewidziane jest, gdy nakazy inspektora pracy wymagają zmiany urządzeń technicznych lub sposobów produkcji — przedsiębiorca może wtedy odwołać się do specjalnej komisji przy województwie, a następnie do komisji przy ministrze pracy i opieki społecznej. Inspektorowi pracy służą pewne uprawnienia karno-administracyjne — ukarany może na ręce inspektora pracy wnieść żądanie przekazania sprawy na zwykłą drogę sądową. Ważnym czynnikiem, wprowadzonym dopiero do rozporządzenia z dn. 14 lipca b. r. jest nadanie inspektorowi funkcji prokuratorskich, inspektor według art. 5 p. c. oskarża przed sądami powiatowymi w sprawach o przekroczenie przepisów o ochronie pracy. Jest to punkt, w którym różnią się ustawy inspekcji angielskiej i francuskiej, ostatnia bowiem nie upoważnia inspektora pracy do występowania w charakterze oskarżyciela.

Sprawy wchodzące w zakres działania inspekcji pracy są wyłączone z zakresu działania województw, — to postanowienie nie zmienia w niczem dotychczas obowiązującego stanu rzeczy. Rozporządzeniem ministra pracy i opieki społecznej w porozumieniu z ministrem spraw wewn. z dn. 2 września 1921 r. inspekcja pracy została wyłączona i uniezależniona z pod kompetencji władz drugiej instancji. W nowym rozporządzeniu jest przewidziane powoływanie przez ministra pracy i opieki społecznej asystentów inspekcyjnych z pośród osób, które pracowały przynajmniej 5 lat w charakterze robotnika, rzemieślnika, pracownika technicznego lub handlowego odpowiedniej gałęzi przemysłu, przyczem nie mniej niż 2 lata w obrębie tego obszaru, na którym mają pełnić czynności asystenta inspekcyjnego. Instytucje inspektorów robotników zna Belgja, Francja, Austria w rozmaitych formach.

Rozporządzenie z dn. 14 lipca b. r. jest więc oparte na zasadach stosowanych niemal wszędzie oraz

POWODŹ NA PODKARPACIU.

(Telefoniem od własnego korespondenta z Warszawy).

Wczorajszej nocy nad całem Podkarpaciem szalała burza połączone z niepamiętnym od lat kilkudziesięciu oberwaniem chmury. Wystąpiły z brzegów Stryj, Dniestr, Drwiąż, Leniwka, Bystrzyca.

W nocy nawiedziła Stary Sambor i okolice straszna burza. Dniestr wystąpił z brzegów, niszcząc pozostałe na polach plony. Most na Dniestrze koło Derszów został zniszczony całkowicie. Chyrów zalany, przyczem ludność została zaskoczona katastrofą we śnie.

Połączenia kolejowe między Lwowem a Samborem i Samborem a Sanopiem przerwane. W Sanie woda w ciągu godziny z powodu oberwania się chmury podniosła się o 3 metry.

Przedmieście Sambora Podgórze i szereg okolicznych osad pod wodą. Tory kolejowe pozrywane. Miasteczka Lisko i Dobromil zostały zupełnie odcięte od świata, gdyż zarówno mosty, jak i połączenia kolejowe pozrywane doszczętnie, wskutek czego brak wszelkich wiadomości z tych okolic.

Oprócz tego zalane zostały całe gminy, jak Ostrów, Czerników, Koniuszki Siemianowskie i Chłopczyce.

Z Borysławia donoszą, iż wskutek ulewy i oberwania się chmury nastąpił wylew Tyśmienicy. Stryja i pobliskich potoków. Pół Borysławia stoi pod wodą.

Dwie kamienice pod naciskiem wody runęły, grzebiąc pod gruzami swych mieszkańców.

Wielkie rafinerie „Polmin” i „Galijska” mocno zagrożone. Ruch kolejowy na całej przestrzeni wstrzymany. Miasto całe zalane. Na całym obszarze katastrofy prowadzona jest wielka akcja ratunkowa, kierowana przez władze administracyjne z udziałem wojska i straży ogniowej. Minister Bartel powiadomiony o katastrofie natychmiast podjął akcję ratunkową z udziałem całego rządu.

Rząd śpieszy z pomocą.

WARSZAWA, 31.VIII. (Pat). Na podstawie otrzymanych dotychczas raportów o katastrofie powodzi w województwach lwowskim i stanisławowskim zostało przedstawione p. wiceprezesa Rady Ministrów Bartłomieja Szczęgłowego sprawozdanie. P. wicepremier po dokładnym zbadaniu raportów, przyjął dyr. departamentu politycznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych p. Switalskiego i wyasygnował na doraźną pomoc dla ludności dotkniętej katastrofą pół miliona złotych. Dalsza pomoc rządu nastąpi w najbliższych dniach. W związku z tem zwołane będzie prawdopodobnie nadzwyczajne posiedzenie Rady Ministrów. Bawiący na urlopie minister spraw wewnętrznych Składkowski został powiadomiony o katastrofie.

Ostatnie wiadomości.

LWÓW, 31.VIII. (Pat). W województwie stanisławowskim, jak wynika z dotychczasowych meldunków, najbardziej uszkodzony wskutek powodzi został powiat kossowski. Woda zalała szereg domów, a nawet całe osiedla, przyczem są znaczne straty w ludziach. Następnie bardzo ucierpiał powiat Nadgórną, gdzie woda zalała tor kolejowy długości 300 metrów. Między Tatarowem a Mikulczym wiele mostów zostało całkowicie zerwanych. Worochta i Tatarowo są zupełnie odcięte. W pow. Dolina weszły wszystkie potoki górskie. Komunikacja przerwana. W mieście Kałużu (pow. Dolina) kilka ulic pod wodą. Cały powiat stryjski został zniszczony. Część miasta zalana. Wał ochronny pod miastem został zerwany. Miastu grozi niebezpieczeństwo.

Alijanci zmniejszają załogę okupacyjną w Nadrenji.

BERLIN, 31.VIII. (Pat). Urząd Spraw Zagranicznych otrzymał w drodze dyplomatycznej zawiadomienie o przeprowadzonej przez rządy mocarstw sojuszniczych redukcji wojsk okupacyjnych. Jeden z przedstawicieli dyplomatycznych mocarstw sojuszniczych w czasie swej wczorajszej wizyty w Urzędzie Spraw Zagranicznych, podczas której złożył powyższe zawiadomienie, oświadczył, że liczba wojsk, jakie zostaną wycofane z Nadrenji wyniesie 10,000 żołnierzy.

wiążującego stanu rzeczy. Rozporządzeniem ministra pracy i opieki społecznej w porozumieniu z ministrem spraw wewn. z dn. 2 września 1921 r. inspekcja pracy została wyłączona i uniezależniona z pod kompetencji władz drugiej instancji. W nowym rozporządzeniu jest przewidziane powoływanie przez ministra pracy i opieki społecznej asystentów inspekcyjnych z pośród osób, które pracowały przynajmniej 5 lat w charakterze robotnika, rzemieślnika, pracownika technicznego lub handlowego odpowiedniej gałęzi przemysłu, przyczem nie mniej niż 2 lata w obrębie tego obszaru, na którym mają pełnić czynności asystenta inspekcyjnego. Instytucje inspektorów robotników zna Belgja, Francja, Austria w rozmaitych formach.

Rozporządzenie z dn. 14 lipca b. r. jest więc oparte na zasadach stosowanych niemal wszędzie oraz

na naszym już kilkuletnim doświadczeniu.

Audjencja u gub. Fullera po straceniu Sacco i Vanzetti'ego.

Fuller (do robotnika) — „Proszę, zechce pan spojrzeć”. Robotnik (pojął) — „A czy to krzesło nie elektryczne?”

Co zostało z „sensacyjnego” i „wielkiego” procesu przeciwko marjawitom.

Onegdaj Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpatrywał sprawę dwóch duchownych marjawickich z Płocka: arcybiskupa Michała Kowalskiego i biskupa Filipa Feldmana, oskarżonych przez niejaką Marię Kazimierską o bezprawne usunięcie jej wraz z kilkorgiem dzieci z mieszkania zajmowanego przez nią w gmachu klasztornym, która pozbawiona została z powodu dowództwo na sumę 1000 złotych, zaginionych jakoby w czasie przenoszenia rzeczy.

Z tej błahej naogół sprawy prasa endecko-chadecka jak na komendę zrobiła wielki akt oskarżenia przeciwko marjawitom, a w pogoni za sensacją przyłączyło się do tego i jedno z warszawskich

Wyjaśnienie w sprawie cel maksymalnych.

WARSZAWA, 31.VIII. (Pat) W związku z głosami prasy niemieckiej omawiającej rozporządzenie ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 11 sierpnia 1927 r. w sprawie cel maksymalnych, Polska Agencja Telegraficzna dowiaduje się z miarodajnej strony co następuje: Ogłoszone rozporządzenie o celach maksymalnych odpowiada zasadom ustalonym w rozporządzeniu o celach maksymalnych z dn. 22 listopada 1924 r. Pod względem formalnym nie jest ono aktem nowym zmieniającym w jakikolwiek sposób zasady polskiej polityki handlowej. Pod względem rzeczowym omawiane rozporządzenie nie jest skierowane specjalnie przeciwko któremukolwiek z państw obcych, a przeciwnie posiada charakter zupełnie ogólny.

Cła specjalne nałożone w taryfje maksymalnej na towary, które w taryfje normalnej nie są cłami obciążone i nie są towarami charakterystycznymi eksportu niemieckiego. 4-miesięczny termin wprowadzenia w życie cel maksymalnych jest dostateczny, aby w tym okresie czasu pozwolił zainteresowanym państwom na uregulowanie stosunków handlowych z Polską i usunięcie przez te państwa wszystkich wyjątkowych zarządzeń, które stosowane są wyłącznie do towarów polskich.

Wobec tego, że w tym czasie Sąd Okręgowy w Płocku skazał biskupa Kowalskiego na 600 złotych grzywny i ks. Feldmana na 500 złotych grzywny. Sąd Apelacyjny uniewinnił skazanych w pierwszej instancji, pozostawiając po wództwo cywilne bez rozpoznania.

Jakżeś więc obecnie wygląda obóz endecko-chadecki, który na łamach swych organów zrobił z tej sprawy „wielki” i „sensacyjny” proces.

Z całego tego „sensacyjnego” procesu pozostała tylko skarga, którą marjawicy złożyli przeciwko Kazimierskiej o zniesławienie i za inkryminowanie im niewłaściwego wobec niej zachowywania się.

Wczoraj powrócili z granicznej konferencji w sprawie wydania porwanego podstępnie przez Litwinów urzędnika Województwa Jabłońskiego zastępcę starosty na powiat wileńsko-trocki p. Łukaszewicza, komisarz Dubowski i przedstawiciele K. O. P. por. Bednarski i Kwitlica.

Powrót z konferencji granicznej.

Przedewszystkiem na spotkaniu z władzami polskimi nie przekomandał powiatu kossedarskiego jakoby z tego powodu, że nazwał go komendantem powiatu kossedarskiego, a nie trockiego. Pełniący funkcję wiceprezesa komendanta litewskiego rejonu granicznego lejtnant Gerleman, który zgłosił oświadczył, że z polecenia władz przełożonych nie wolno poruszać sprawy wydania Jabłońskiego.

Tem samem konferencja została rozbita. Wyznaczenie terminu następnej konferencji zależy od władz litewskich.

We wczorajszym numerze „Dzienniczka” odesłał się nareszcie sam probozsch R. K. Polskiego w San Remo „Misionarz” w Leonpolu pow. brastawskiego ks. kan. Józef Borodicz zamieszczać „memoriał” do archidiecezji.

Czego tam niema w tym „memoriale”!

Oszczerczości Oszczerczem jest inkryminowanie przez ks. Borodicza por. prawosławnym i księżom katolickim bandytyzmu (?), przynależności organizacyjnej do „Hurtków” i t. d. Oszczerczem jest zarzucanie popowi leonpoleskiemu godzenia na jego (ks. Borodicza—Red.) życie, gdy się na to nie ma konkretnych dowodów.

Prowokacja: Prowokacją jest wysłanie ks. Borodicza, że pop leonpoleski zaproponował jakiemuś zbrodni 50 rb. za zabicie jego (ks. Borodicza).

Kłamstwo: Kłamstwem jest, że tłum kilkudziesięciu katolików sam „zażądał” aby zamknąć cerkiew, jako szkodliwą dla Polski, bo wiadomym jest powszechnie, że nikt inny, tylko ks. Borodicz podburzał tłum do sprafanowania mogił, palenia krzyżów i wycięcia kilkuset letnich drzew na cmentarzu.

Szkodliwa działalność dla państwa: Nie popi naogół, lecz tylko sam ks. Borodicz uprawia szkodliwą działalność dla państwa, wprowadzając nierówność do pokojnego i zgodnego dotychczas współżycia między Polakami, Białorusinami i Rosjanami.

Szkodliwa działalność dla Kościoła: Na szkodę Kościoła działa ks. Borodicz, prowadząc „rentową misyjną pracę dla Boga i Ojczyzny”, która wyraża się w brutalnych walkach między katolikami i prawosławnymi, deptaniu krzyżów i profanowaniu cudzych mogił.

Pycha: Pychą jest, gdy ks. Borodicz w memoriale do archidiecezji ciągle podkreśla „ja”, „moja praca”, „pojawienie się pierwszego kapłana przeraża czarne sny caryzmu” i t. d.

A wszystko to razem obłuda wyrzucenie z 4-ch krajów — jak mówi warszawa — przewód sądowy — za przestępstwa kryminalne kapłana, który tą drogą stara się ratować mocno, b. mocno nadwątloną opinię nie tylko kapłana, ale wogóle uczciwego człowieka.

Dr. J. Burak
Akuszerka i choroby kobiece
powrócił.
Zawalnia 16, tel. 564. 5152-K

Ch. Krasnosielski
Lekarz-dentysta
przyjmuje codziennie od 10—2 i 4—8.
Zęby sztuczne, plomby porcelanowe.
51.6-K

Bisty z Francji.

Teatr francuski.

(Od specjalnego korespondenta „Kurjera Wileńskiego”).

Paryz w sierpniu.

„Czy się chylimy do upadku? Czy może aprobujemy te nieudolności godną sztyderstwa, te niemocy, zwaną ogólną? Wiem dobrze, że każde społeczeństwo po wielkich wstrząszeniach cierpi w mniejszym lub w większym stopniu na podobną chorobę. Wiem dobrze, że jakieś zmęczenie oponowuje najlepszych, najmocniejszych. Lecz czy należy się temu poddawać, czy wolno dawać się unosić fali bez oporu, godzić się na tę dekadencję, której ulega scena francuska? Tak określa jeden z najwybitniejszych krytyków teatralnych w Paryżu obecny stan teatru francuskiego.

Oprócz Comedie Francaise, Atelier, teatru „Champs — Elisees”, które bądź przytrzymują się poważnego repertuaru, bądź też szukają nowych dróg w sztuce — afisz-

licznych teatrów i teatrzyków francuskich zapelnione są takimi tytułami, jak „Maitre Bolbek i jego mąż”, „Chłopczyca”, „Piękny chłopiec”, „Mój ziół jest satyrem” i t. d. Należy przytem mieć na względzie, że nie jest to repertuar tylko letni.

Dziś farsa i komedia francuska coraz bardziej redukują swoje wysiłki do pomocy w trawieniu, lub łaskotaniu zmysłów. Subtelny dowcip galicki, pełna finezji ironja zaczęły ustępować miejsca konceptowi, obliczonemu na smak najmniej wybredny. Zamilkli dramaturzy wielkiej rasy. Triumfują autorzy dla nuworiszów, a kilku młodych utalentowanych pisarzy dramatycznych, jak Bourdet, Simon Gaultillon z wystawieniem swych utworów muszą walczyć z dużymi trudnościami.

Przyszli natomiast obcy: Pirandello, Bernard Shaw, szczególnie ten ostatni podbija scenę francuską swoją gryzącą zjadliwością, genjuszem miażdżącej satyry a nawet naiwnym purytanizmem — jednym słowem zaczynają zdobywać powodzenie środki mocno działające.

W grze aktorów ogólnie niema

eo szukać nowych wyrazów twórczości. Niedawno w prasie paryskiej została podkreślona złośliwie jedna zanotowana innowacja: próba gry roli Hamleta dzwiekami nosowemi. Poza tem aktor paryski jest poprawnym i rutynowanym rzemieślnikiem, wykonującym swoje zadanie według utartego szablonu. Podobno szanujący się artysta dramatyczny ustosunkowuje się do widowni jak do sali, napełnionej przez „Cochons de payants”. Poco potrzebna dla takich słuchaczy gra klejnotów dowcipu i ironji? Czy opłaci się przed ich ślepiami roztaczać błyski mieniących się polskimi diamentów? Oni i tak nic nie rozumieją. Takie przekonanie grających o publiczności nie może krzesać iskier natchnienia w wykonawcach ról.

Znawcy tutejszych stosunków teatralnych przyznają, iż rzeczywiście zmieniła się publiczność, uczęszczająca do teatrów. Jeżeli komedia francuska posiada dotychczas wierną sobie klientelę, która przychodzi dla wytwornych gry, dla delectowania się jakąś sceną, rysem, lub subtelnością języka — inne teatry dawnej wielkiej publiczności

nie mają. Podniesienie cen biletów w teatrach prywatnych wyгнаła u przednich bywalców. Widownie paryskie zostały zalane przez tłumy kosmopolityczne ze wszystkich krańców świata zebrane w stolicy Francji — mniej czułe na finezję mowy, stylu i wysokiej kultury.

Jednak francuska krytyka teatralna nie godzi się na składanie całej winy za upadek teatru na publiczność. Zblazowanie Francuzów i gruboskórność większości cudzoziemców nie usprawiedliwia biznesmanów — dyrektorów, którzy zabiegają z drżeniem w sercu o jedno: o wypełnienie kasy.

Równocześnie z uwidomieniem komedji i dramatu wspaniale rozkwitają muzyka — hale. Music-hall nie jest ściśle określeniem tego rodzaju widowiska. Najmniejszą rolę tu odegrają muzyka, żadnej prawie — słowo, to też jest to spektakl, na którym nie znający języka francuskiego odniesie nie wiele mniej wrażeń, niż najznakomiciej posiadający argot paryski. Jest to permanentny przegląd: 45 żywych obrazów z tańcem, mimiką, a przede wszystkim demonstracją ciał kobiecych. Dziesiątki, setki kobiet

prawie nagich, lub nagich z wazniakami opaskami na biodrach, przesuwa się krokiem tanecznym po scenie wśród olśniewającej, feerycznej dekoracji. Gra barw i światła oszałamia bogactwem i wytwornością doboru. Stylizowane obrazy z życia różnych narodów i krajów: oto grandezza hiszpańska, torreador i Karmen — srebro i czerń i lśniące gwiazdy na kirze firmamentu, połysk metalu na całunie i róże pierśi dziewczęcych. W purpurze i krwi pokazują Rosję społeczną. Miejsca w music hallach pomimo wysokich cen są zajęte wszystkie co wieczór. Najwięcej anglosasów, lecz paryzan też dużo.

A jednak powodzenie tego rodzaju widowisk nie można wytłumaczyć li tylko demonstracją nagiej kobiecy, gdyż od g. 8 i pół prawie do 12 w nocy teo byłoby za dużo. Ten typ zabawy najwięcej może być poplatny przy odpowiednim zaaranżowaniu, a więc zrobiono wszystko co można, aby sciągnąć do music-hallów jaknajwięcej masy. Utalentowany malarz dekorator i najpomysłowszy, najdowodniejszy reżyser rozwinął największe zasoby inwencji i spry-

tu przy wywoływaniu efektów filipujących.

Są dwie najwybitniejsze metody ścigania publiczności: pierwsza — wypuszczenie na scenę murzynów i murzynki w najwięcej wyuzdanym, działającym na chuć tańca. Druga — tworzenie obrazów, pełnych perwersji: przy muzyce prawie kościelnej, w akcesorjach, przypominających najpyszniejszą świątynię odbywa się coś w rodzaju czarnej mszy. Chóry najmniej „przyzwoicie” ubranych kobiet śpiewają w rytmie psalmy i spróśne piosenki, w długim szeregu pięknych nagich dziewcząt idzie procesja w niemal modlitewny sposób, a z ołtarza w dynamicznej kadencji zstępuje najbardziej obnażona i najpiękniejsza dziewczyna — w tan zawrotny rozpasyany bachantki. Ponad sceną biją srebrnym, melodyjnym dźwiękiem dzwony.

Taki teatr największe święte triumfy w stolicy nadseksualnej L. K.

PRZEGLĄD BAŁTYCKI.

ROLNICTWO FINLANDJI.

Bawiący przejazdem w Wilnie konsul nasz w Finlandji p. Marjan Kosow, wybitny znawca spraw gospodarczych zwłaszcza nad Bałtykiem udzielił nam taskawie następujących ciekawych danych o rolnictwie finlandzkim.

Mamy nadzieję, że p. konsula Kosowa wykorzystamy jeszcze nieraz na łamach „Kurjera Wileńskiego” w innych nie mniej ciekawych sprawach dotyczących Bałtyku i spraw gospodarczych.

nicze (len, konopie)—0,3%, siano i inne pasze—48,2% i odłogi—9,6%.

Podajemy poniżej zestawienie zbiorów za rok 1926 z rezultatami roku 1925.

	r. 1926	r. 1925
	tonn	tonn
Zyto	267.070	347.575
owies	495.600	586.559
jęczmień	137.064	140.802
ziemiaki	752.189	723.138
pasza	1.919.115	2.445.702
siano naturalne	443.376	487.652

Wydajność z hektara i obliczona w kilogramach była następująca:

Przeciętna w okresie 1921-25	r. 1926	r. 1925
Zyto	1.228	1.329
owies	1.170	1.337
jęczmień	1.139	1.394
ziemiaki	8.797	11.951
pasza	2.607	2.763
siano naturalne	1.303	1.056

Całkowita wartość zbiorów pól rolnych została w roku 1926 oceniona około 4.700 milionów marek fińskich. Wartość zbiorów w roku 1924 wynosiła 4.555 milj. f. marek, a w r. 1925 — 5.086 milj. f. mk. Zbiory więc w roku 1926 były cokolwiek lepsze, niż w roku 1924, jednocześnie nie tak świetne jak w roku 1925.

Następujące zestawienie doskonale obrazuje w kilogramach, tak produkcję rolniczą, jak i potrzeby ludności Finlandji pod względem konsumpcji poszczególnych ziemio-

Rok 1925	Zyto	Pszenica	Jęczmień	Owies
Zbiory	347.575.200	25.294.300	140.802.000	586.558.500
Import	175.966.344	172.534.212	2.770.550	34.594.142
Zasiewy	33.030.096	2.551.359	21.762.180	83.762.772
Eksport	175.404	—	3.500	243.642
Spżycie wewn. na głowę ludności	490.336.044	195.276.845	121.806.870	537.146.228
Konsumpcja oblicz. na głowę ludności	139,0	55,4	34,5	152,3

Życie gospodarcze.

KRONIKA KRAJOWA.

— **Stosunki handlowe Polski z Saksonją.** Wśród importerów saskich wzrasta zainteresowanie dla polskiej wytwórczości rolnej, jak również dla polskiego drzewa i surowych futer. Szczególnie zainteresowanie daje się zauważyć dla masła i jagód polskich. Pomimo zatargu gospodarczego starają się eksporterzy sascy utrzymywać dobre stosunki z Polską, udzielając kredytu na warunkach bardzo dogodnych. Silny bardzo był w r. ub. eksport maszyn do Polski.

— **Mięso z Polski dla Szwecji.** Rząd polski uzyskał od rządu szwedzkiego zgodę na wóz do Szwecji mięsa świeżego i przerobionego w rzeźniach polskich w Bydgoszczy, w Inowrocławiu, w Toruniu i Poznaniu. Zgodę rządu szwedzkiego uzyskano pod pewnymi warunkami, które zostały przez Ministerstwo Rolnictwa przyjęte. W związku z powyższym wydano szereg zarządzeń sanitarno-weterynaryjnych.

— **Wielkie zainteresowanie się zagranicą Wystawą Przemysłu Hotelowego, Restauracyjnego i Cukierniczego.** Dowodem tego, jak wielkie zainteresowanie wzbudziła Wystawa Przemysłu Hotelowego, Restauracyjnego i Cukierniczego, która odbędzie się od 24 września do 9 października r. b. w Poznaniu, są liczne zapytania z zagranicy, a mianowicie z Austrii, Czechosłowacji, Niemiec, Danji i innych państw w sprawie warunków oraz możliwości udziału w powyższej Wystawie.

— **Dział kulinarny na Wystawie P. H. R i C.** Podczas trwania Wystawy Przemysłu Hotelowego, Restauracyjnego i Cukierniczego, która odbędzie się w Poznaniu od 24.IX do 9.X r. b. odbywać się będą specjalne pokazy konkursowe w dziale kulinarnym, do których stają nietylko szereg poważnych restauracji, cukierni, kawiarni i t.p., lecz również zorganizowany personel kucharzy, pomocników gastronomicznych i innych. Pokazy te będą dotyczyły przyrządzania potraw, nakrywania i dekorowania stołów, oraz umiejętności i sprawności w podawaniu.

Pokazy konkursowe odbywać się będą, ze względu na możliwość zepsucia się produktów spożywczych, w każdą niedzielę, w czasie trwania Wystawy, t. j. w dniu 25 września, 2 i 9 października b. r.

Powierzchnia obsiewu najważniejszych pól rolnych Finlandji w roku 1926 i w zestawieniu z rokiem poprzednim przedstawia się w hektarach jak następuje:

	r. 1926	r. 1925
Zyto	227.463	234.256
jęczmień	109.580	109.910
owies	442.684	434.004
pszenica	68.977	67.492
ziemiaki	15.838	15.317
warzywa i okopowe	21.773	20.996
pasza	855.005	849.092
łąki naturalne	443.415	445.196

Procentowo można określić repartycję poszczególnych pól rolnych na całej powierzchni uprawnej Finlandji jak następuje: żyto—11%, jęczmień—5,1%, owies—20,4%, pszenica—0,7%, ziemniaki—3,2%, warzywa i okopowe—1%, strączkowe—0,5%, rośliny włókiennicze—0,3%, siano i inne pasze—48,2%, odłogi—9,6%.

Rok 1925	Ziemiaki
Zbiory	723.137.700
Import	17.271.605
Zasiewy	110.484.404
Eksport	3.500
Spżycie wewn. na głowę ludności	629.921.401
Konsumpcja oblicz. na głowę ludności	178,6

W powyższym zestawieniu produkty mielone przeliczone są na odpowiednie liczby pokrewnych produktów niemielenych. Tym sposobem w podanej tabeli 100 kg. pszenicy odpowiada 65 kg. mąki pszennej lub kaszy, 100 kg. żyta—95 kg. mąki żytniej, 100 kg. jęczmienia — 60 kg. mąki lub kaszy jęczmiennej, jeden hektolitr ziemniaków — 66 kg. i t. p.

Kończąc przegląd stanu rolnictwa w Finlandji zaznaczyć jeszcze należy, że dzięki subwencjom wypłaconym rolnikom finlandzkim, plantującym buraki cukrowe, oraz dzięki propagandzie, szerzonej wśród właścicieli ziemskich, a uwytłaczającej korzyści płynące z uprawy buraka cukrowego, obszar plantacyjny roku 1926 wzrósł dwukrotnie w porównaniu z rokiem 1925. Wynosi on 2.015 hektarów, wobec około 1.000 hektarów obsianych w roku poprzednim. Przepuszczalny sprząz buraków w kampanji bieżącego roku jest również obliczany w stosunku podwojnym do ilości 17.000 tonn, sprzążniętych w r. 1925/26. Przy zawartości w burakach cukru około 11 proc. produkcja cukru surowego prawdopodobnie wyniesie około 3.640 tonn.

ESTONJA.

Robotnicy estońscy i Albert Thomas.

Wizyta dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy p. Alberta Thomasa w Tallinie i Dorpacie odbyła się według ułożonego zgórny planu.

Podczas odwiedzania przez p. Alberta Thomasa domu Ludowego w Tallinie zdali mu zebrani tam przedstawiciele robotników estońskich sprawę z ciężkiej sytuacji, w jakiej znajdują się robotnicy estońscy, zwracając jednocześnie uwagę na brak zainteresowania rządu estońskiego sprawami i dołą robotników estońskich.

Jednocześnie przedstawiciele robotników prosili p. Alberta Thomasa o moralne poparcie ich żądań i postulatów szczegółowo omówionych i umotywowanych w memorandum złożonym w swoim czasie przez reprezentantów robotników estońskich w Międzynarodowym Biurze Pracy.

Pożary lasów estońskich.

Wskutek pożarów lasów na terenie Estonji w pierwszym połowie m. sierpnia r. b. Estonia poniosła straty w wysokości 1 miliona m-k estońskich.

Nowe estońskie banknoty 100-markowe.

W Estonji puszczono zostały w obieg nowe banknoty 100-markowe. Banknoty te są serji „A” i są zaopatrzone w podpisy „Leo Sepp” oraz „M. Jantson”. Poza tym, tak pod względem koloru, jak tekstem oraz rysunku, banknoty te podobne są do dotychczasowych banknotów 100-markowych.

8-kl. Koedukacyjne GIMNAZJUM Humanistyczne im. I. J. KRASZEWSKIEGO w WILNIE, ul. Tatarska 5.

(Rok drugi istnienia).

Zapisy do klas I—VII włącznie przyjmują się codziennie od 9—15. Egzaminy 2-go września. Warunki nauki od 20 zł. miesięcznie. Przy gimnazjum kursy wieczorowe dla dorosłych. 5145-w-1

Ł O T W A.

Sytuacja łotewskiego rynku walutowego.

W związku ze zwiększającym się ostatnio eksportem łotewskim, rynek łotewski odczuwa większy napływ zagranicznej waluty. Skutkiem takiego stanu rzeczy jest to, że w prywatnych transakcjach z zagranicą stosowany jest kurs niższy, niż oficjalnie notowania wykazują. Tak samo zapasy walutowe Banku Łotwy powoli ale stale się powiększają.

Jednakże w najbliższych miesiącach oczekiwane są pod tym względem zmiany z tego powodu, że przemysł łotewski ma poczynić większe zakupy towarów zagranicą. Poszczególni przedstawiciele niektórych gałęzi przemysłu w chwili obecnej jeszcze powstrzymują się od większych zakupów towarów zagranicą z powodu wyszkich cen całego szeregu towarów. Przedstawiciele wspomnianych gałęzi przemysłu są tego zdania, że zwykła tendencja na niektóre rodzaje towarów zagranicznych długo trwać nie może, i dlatego powstrzymują się oni obecnie z poczynieniem większych zakupów towarów zagranicą.

Pozatem w miesiącach jesiennych nastąpią terminy płatności z zamówień rządowych oraz terminy płatności łotewskich państwowych długów zagranicznych.

Mimo jednak zbliżających się terminów płatności, niema obawy, aby nastąpił znaczniejszy odpływ obcych walut z Banku Łotwy nawet w najbliższych miesiącach, gdyż w czasie zimy oczekiwana jest reakcja tegorocznych zbiorów Inu. Należy zaznaczyć, że na zagranicznych rynkach lnianych panuje mocna tendencja i ceny na len mają tendencję do dalszejwyżki.

Ma się rozumieć, że w wielkiej mierze sytuacja łotewskiego rynku walutowego jest zależna od rezultatu tegorocznych urodzajów. Dotychczas jednak brak jest ostatecznych danych w tym względzie.

W sprawie fuzji banków łotewskich.

W związku z trudną sytuacją przeżywaną przez niektóre banki łotewskie, w sferach finansowych łotewskich znów stała się aktualną sprawa fuzji banków łotewskich.

Fuzje banków sfery gospodarczej ocenilyby bardzo dodatnio, gdyż w ten sposób możnaby osiągnąć zmniejszenie się ilości banków akcyjnych, które w okresie lat 1922/23 powstały nie mając zdrowej podstawy gospodarczej.

W łotewskich sferach gospodarczych panuje nawet zdanie, że jeżeli wspomniane fuzje banków nie nastąpią w sposób dobrowolny, to nastąpią w drodze łączenia się gospodarczego i organizacyjnego między sobą, to najprawdopodobniej ze strony rządu łotewskiego będzie uczyniony w tym kierunku odpowiedni nacisk.

Znaczący życia gospodarczego Łotwy niejednokrotnie wskazywali, że akcyjne banki łotewskie muszą doprowadzić łączną wysokość swoich kapitałów zakładowych do wysokości odpowiadającej istotnym potrzebom życia gospodarczego. Dotychczas jednak bankowość łotewska nie zwróciła uwagi na te głosy znawców łotewskiego życia gospodarczego, i z ich zaleceń żadnych konsekwencji praktycznych nie wyciągnęła.

Łotewskie życie gospodarcze od dość dawna dotkliwie cierpi z powodu nadprodukcji w bankowości łotewskiej, niernormalna struktura bankowości łotewskiej powstrzymuje normalny rozwój gospodarczy kraju. Wyjście z tej sytuacji jest takie, że albo banki łotewskie doprowadzą swoje kapitały zakładowe do wysokości odpowiadającej istotnym potrzebom łotewskiego życia gospodarczego albo też jednorodne instytucje kredytowe połączą się.

Nie ulega wątpliwości, że zarówno łotewskie Ministerstwo Skarbu jak również Bank Łotwy przychylnie odniosą się do fuzji poszczególnych banków. Należy zaznaczyć, że dyrekcja Banku Łotwy w swem sprawozdaniu z działalności Banku za 1926 r. wyraźnie i jasno wypowiedziała poglądy na łączenie się prywatnych akcyjnych przyznaleń życia darczem Łotwy wielką korzyścią.

Teatr Polski na Łotwie

Od dwóch lat zgórą istnieje Polskiem Towarzystwie Oświaty Łotwie studjum dramatycznej, która obecnie, dzięki subsydjum Rządu dało się przekształcić na stały teatr pod nazwą: „Teatr Polski na Łotwie”. Teatr ten został uznany przez rząd i przez miasto, jako równoznaczny ze wszystkimi istniejącymi teatrami. Obok projektowanych dwunastu przedstawień do roku w Rydze, teatr będzie obsługiwał także prowincje, a mianowicie: są przewidziane przedstawienia w Dyneburgu, Rzeżycy, Lipawie, Krasławu, Lucynie i t. d. W Rydze przedstawienia będą się odbywały w lokalu „Dramatu Rosyjskiego” przy ulicy Merkela Nr. 13, który już został zakontraktowany i który jednocześnie oddaje do dyspozycji „Teatru Polskiego” swe dekoracje i kostiumy, co gwarantuje świetną i estetyczną wystawę.

Władze „Teatru Polskiego” już się ukonstytuowały i składają się z 1) „Rady Teatralnej” w osobach p.p. Szwajca, Czengery i Ficnera. — Prace nad przygotowaniem repertuaru, jak również i próby, trwają już przez całe lato pod fachowym i umiejętnym kierownictwem znanego aktora p. Czengery co daje rekojmie, że przygotowane sztuki będą na odpowiednim poziomie estetycznym. — Doborem repertuaru kieruje Rada Teatralna.

Wieści i obrazki z kraju

OPSA. Kradzieże kolejowe. Już od dłuższego czasu na linii kolejki wąskotorowej Duksty — Druja zdarzają się systematyczne kradzieże ładunków towarowych. Jakichś czas kradzieże te były stosunkowo niewielkie i pozbawione cech systematyczności. A nawet w okresie 2—3 mies. zupełnie ustały. Była nadzieja, że nareszcie skończyły się, ale jak zwykle była to tylko nadzieja. Ostatni m-c dał temu niezaprzeczone dowody, gdyż nie było transportu nie uszkodzonego przez nieznaną sprawców i to w dość znacznych rozmiarach, jak naprzykład na worku ryżu 100 kg., brak 9 kg. i t. d. Zawiadomca stacji na kilkakrotne żądanie moje, jako odbiorcy, spisania protokołu na brakujące wiadro (w wazie liczącej 10 szt. okazało się 9) kupił za własne pieniądze wiadro i doręczył takowe mnie. Ze słów zawiadowcy lepiej jest (o ile odbiorca zbyt nalega na zrobienie protokołu) zapłacić ze swojej pensji niż spisywać protokół, gdyż skutek będzie ten sam t. j. opłacić straty musi zawiadowca ze swojej kieszeni. Nie chcąc wdawać się w to dlaczego zawiadowca ma płacić z własnych funduszy za skradziony towar, a nie kolej, nadmienię tylko, iż prawdopodobnie dlatego że ostatni przyjmujący towar bez sprawdzenia od konduktora pociągu (sprawdzać zaś wagę każdego poszczególnego ładunku, przy jednoczesnym sprzedawaniu biletów i załatwianiu innych czynności służbowych w czasie 15 tu

minutowego postoju niema możliwości).

Podając powyższe fakty chciałbym zwrócić na to uwagę tych władz, do których należy zabezpieczenie transportowanych towarów od kradzieży na linii Duksty — Druja. S. Horyd.

BRASŁAW. Pożary. Wskutek uderzenia piorunu spalił się dom mieszkalny wraz z całym inwentarzem martwym na szkodę Rodzencek Agaty, zam. we wsi Jęzówka, gm. jodkiej. Straty wynoszą 1000 zł. Ofiar w ludziach nie było.

— W m. ku Widzach wybuchł pożar, który zniszczył na szkodę Izbickiego Lucjana doktora weterynarii jedną połowę domu mieszkalnego doszczętnie, z drugiej zaś połowy uratowano zrab. W czasie pożaru spłonęła część instrumentów służących do uprawiania praktyki weterynaryjnej. Ofiar w ludziach niema. Straty wynoszą 3000 zł.

— **Zabójstwo na zabawie.** W czasie zabawy dokonano zabójstwa m-ca kol. Ikarci gm. przebrodzkiej Siemionowa Tita. Zabójstwa mieli dokonać Dzilaszo Nikita ze wsi Bojawszczyzna gm. przebrodzkiej i Węgryn Michajło ze wsi Ignatowszczyzna gm. tejże za pomocą strzały z karabinu. Bliższych szczegółów brak.

HERMANOWICZE. Oblawa na wilki. Od dłuższego czasu istną plagą mieszkańców gminy hermanowickiej powiatu dzisieńskiego są stada wilków, które w biały nawaet dzień podkradają się do wsi i poryjają owce, świnię, gęsi, a nawet psy. Przed kilkoma dniami wójt gminy hermanowickiej p. Danejko zorganizował oblawa, która w rezultacie dała 4 zabite wilki.

Nadmienić przytem należy, iż nie jest to pierwsza oblawa urządzana przez p. Danejkę. P. Danejko projektuje w najbliższych dniach zorganizować znowu oblawa, aby ostatecznie oczyścić gminę z niebezpiecznych rabusiów.

SPORT.

Zawody Korpusowe rozpoczynają się w dniu 2 września i będą trwać do 4 września. 1 dywizję Leg. będą reprezentować zawodnicy 1, 5 i 6 p. Leg. w lekkiej atletyce oraz zespół 5 pułku w pięcioboju wojskowo-sportowym, marszu 10 klm. i biegu szturmowym.

Giełda Wileńska w dniu 31. VIII. r. b.

Ruble złote	ład. plac. trans.	4,74 1/2	4,73 1/2
Giełda Warszawska w dniu 31-VIII. b. r.			
Waluty:			
Dolar	8,91	8,89	
C z e k i:			
	sprzedat	kupno	
Belgia	124,50	124,19	
Londyn	43,49	43,38	
Nowy-Jork	8,93	8,91	
Parý	35,07	34,99	
Praga	26,51	26,45	
Szwajcaria	172,47	172,09	
Wiedeń	126,06	125,75	
Włochy	48,65	48,53	
Papiery procentowe:			
Dolarówka	59,50—59,00		
Pożyczka dolarowa	84,00—84,50		
Pożyczka kolejowa	102,75—102,50		

5% poz. konwers.	62,00
8% listy zastawne Banku Gosp. Krajowego	92,00
Banku Rolnego	92,00
8% oblig. komun. Banku Gosp. Kraj.	92,00
4 1/2 % ziemskie	55,25
10% ziemskie	91,00
8% warszawskie	73,50—73,60—73,55
5% warszawskie	59,50—60,00
4 1/2 % warszawskie	56,50
5% konwersyjna kolej.	59,00

A K C J E:

Bank Dyskontowy	13,350
Bank Handlowy	123,00
Bank Polski	136,00—136,75
Cukier	4,80—4,90
Węgiel	91,50—92,00
Cegielski	38,50—39,00
Lilpop	29,00
Modrzejew	8,65—9,00
Ostrowiec	87,00
Pocisk	2,12—2,15
Rudzki	57,50
Starachowice	61,00—60,50—62,00
Zawiercie	35,25—34,50
Zyrardów	16,50—17,25
Borkowski	3,08—3,20
Haberbusch	149,00

